

BLAHOŽELÁME:

Ing. Truban Pavol	80 rokov	23.11.
Malinovský Alexander ml.	40 rokov	27.10.
Pavlinský Jozef	25 rokov	4.12.

NARODENINY OSLÁVIA:

Ing. Tomko Daniel	1.10.
Imrich Majoroš st.	7.10.
Litecký Norbert	13.10.
Nižníková Magdaléna	19.10.
Vrábeľ Anton	30.10.
JUDr. Jusko František	12.11.
Johan Eduard	13.11.
Dajča Vladimír	25.11.
Beluško Ľubomír	30.11.
Janči František	15.12.
Ing. Kušnierik Andrej	16.12.
Pavol Grich	17.12.
Bandura Milan	19.12.

Oslávencom prajeme veľa životného elánu, dobré zdravie a tešíme sa na stretnutia pri našich podujatiach.

Členovia SLZ

ČLENOVIA POZOR!

Pri návšteve letiska v Prešove ste povinní mať pri sebe preukaz SLZ. Je to nariadenie LETECKÉHO ÚRADU. V prípade kontroly môžete mať problémy.

výbor SLZ

Príďte MEDZI NÁS každý piatok o piatej (17.00 hod.)

**do baru U PILOTA
na MASARYKOVU 19
v Prešove**

S vdakou by sme prijali Vaše spomienky a dobové fotografie na využitie v našom bulletine (fotografie nepoškodené vrátime).

Vydáva: Slovenský letecký zväz, pobočka Prešov pre vlastnú potrebu. Nepredajné.
Kontaktná adresa: SLZ, pobočka Prešov, Mukačevská 22, 080 01 Prešov
Sadzba a design: Oskar Unger, Prešov

LETU ZDAR!

SPRAVODAJ SLOVENSKÉHO LETECKÉHO ZVÄZU, pobočka PREŠOV

Číslo 4

Ročník XVII

november 2017

SPOMIENKA NA LETCOV

zľava: Martin Marinčák, Ľubomír Beľuško, Jure Kavšek, Alojz Peterle, Jozef Pavlínský, Marián Bača a Peter Tirpák

PREŠOVSKÍ PLACHTÁRI V SLOVINSKOM BOVCI

Už druhý rok po sebe sme sa vydali na plachtársky výlet do slovinského mestečka Bovec, lietať do Julských Álp. Po minuloročných skúsenostiach a zážitkoch sme si nemohli nechať ujsť jarnú termiku na krásnom letisku obklopenom vysokými horami.

Tento rok posádku tvorili Ľubomír Beľuško, Martin Marinčák, Marián Bača, Peter Tirpák a Jozef Pavlínský. Po dohode s miestnym plachtárskym pilotom a inštruktorom Jurem Kavšekom sme dorazili na letisko vo

sféru letiska a samotného mestečka Bovec v krásnom prostredí. Je to vcelku malé mestečko s približne 1600 obyvateľmi, v ktorom je cestovný ruch počas celého roka. V zime je to atraktívne pre lyžiarov, snowboardistov a skialpinistov a v lete pre kajakárov, potápačov, horolezcov, paraglidistov a samozrejme v neposlednom rade plachtárov.

Lietanie v tomto prostredí je veľmi špecifické a odlišné ako lietanie u nás. Je preto nevyhnutné zoznámiť sa s prostredím v dvojmiestnom vetroňi. Po našich minuloročných dvojitých letoch na Blaničoch sme tento rok mohli okúsiť, aké to je lietať v Alpách na jednosedalových vetroňoch. K dispozícii sme mali Pilatus B4 a Phoebus B, na ktoré sme sa preškolili. Lietanie na jednomiestnom vetroňi v tomto prostredí si vyžaduje 100% sústredenosť a koncentráciu, je potrebné dobre sa rozhodovať a v správny

štvrtok 25.5.2017 poobede, aby sme vyplnili všetky potrebné dokumenty a absolvovali školenia. Zvyšok dňa sme načerpali atmo-

Druhý deň ráno prišiel po nás znova člen Poľského klubu a odviezol nás na letisko, ktoré vlastní krakovský aeroklub. Letisko dostali od armády, ktorá ho vlastnila ešte

klubu a plány pre ďalšiu spoluprácu. Na záver sme si navzájom vymenili suveníry.

Asi o 11. hodine sme sa rozlúčili s Poľskými priateľmi a nasadli do autobusu a odišli do

Prešova. Cesta späť nám trvala len 4 hodiny, pretože náš vodič autobusu, ktorému treba poďakovať za bezpečnú jazdu, zvolil lepšiu cestu.

Na záver treba povedať, že exkurzia splnila svoj účel, za čo treba poďakovať pánu Zbiňovskému za zorganizovanie tohto zájazdu.

*Text: Ing. Markovič Gejza
Foto: JUDr. Jusko František*

pred druhou svetovou vojnou. Samotné letisko okrem veľkej plochy má niekoľko hangárov, administratívnu budovu s klubovňou, ktorú využívajú tiež na školenia pilotov a parašutistov. Pri prehliadke priestorov a leteckej techniky nás sprevádzal pán Leszek Mankovsky, ktorý nám ukázal aj svoje vlastné lietadlo. Aeroklub je dobre vybavený motorovými a bezmotorovými lietadlami a tiež tromi lietadlami AN-2 používanými parašutistami. V už spomínanej klubovni sa uskutočnila beseda, kde sme predstavili našu činnosť SLZ a vypočuli si aktivity Poľského

DRUŽBA

PREŠOV - KRAKOV

Na podnet republikového výboru SLZ sme sa mimo plánu práce dohodli, že naviažeme družbu s „Krakovským klubom seniorov letectva“ a zároveň navštívime letecké múzeum v Krakove. Na túto exkurziu bolo nutné zabezpečiť finančné prostriedky, to sa podarilo zásluhou dobrého nápadu pána Zbiňovského na vydanie upravenej knihy „Spomienky pilotov a parašutistov AK Prešov“ a jej predajom sme získali potrebné prostriedky. Pán Zbiňovský osobnou návštevou u vybraných odberateľov p. Ing. Tomka, Ing. Pivovarníka, Ing. Šebiana, Ing. Markoviča, I. Majoroša, A. Vrábľa, V. Kopčáka, J. Balčáka, P. Košíka zabezpečil predaj tejto knihy, čím získal potrebné prostriedky, z ktorých bol zájazd financovaný. Ešte pred

L. Mankovskym bolo dopredu zabezpečené ubytovanie a program na dva dni.

Odchod z Prešova sa uskutočnil 27.9.2017 o 6. hodine ráno od obchodného domu NAY, zájazdu sa zúčastnilo 17 členov SLZ. Cesta prebiehala za pekného počasia v príjemnej atmosfére. Po päťhodinovej ceste sme sa dostali do Krakova k leteckému múzeu, kde nás privítal predseda Poľského klubu leteckých seniorov pán Leszek Mankovsky a ďalší členovia

klubu. Po malom občerstvení nasledovala prehliadka expozície múzea, kde nás sprevádzal a podrobne informoval o jednotlivých exponátoch pracovník múzea. Po

skoro štvorhodinovej prehliadke sme boli už riadne unavení, ale stálo to za tú námahu.

Po prehliadke múzea nás jeden člen Poľského klubu dovedol do hotela, ktorý bol vzdialený skoro 10 km od centra Krakova. Po ubytovaní bol voľný program, ktorý jednotliví členovia využili podľa svojho uváženia. Viacerí si zobrali taxik a dali sa odviezť do centra mesta, kde si pozreli známy „Rynek“, kde sú niektoré

pamätne budovy a tiež svetoznámy „Wawel“ - sídlo Poľských kráľov.

uskutočnením zájazdu bola vykonaná návšteva Krakova, kde pri stretnutí s pánom

čas identifikovať potenciálny problém. Základom úspešného letu v Bovci je bezprostredne blízke lietanie pri skalnatých kopcoch. Termika funguje aj pri točení v kruhoch ale je to nevýhodné, pretože počas blízkeho letu pri skalách v rovnom lete naberiete viac výšky ako pri snažení sa točiť stúpavé prúdy ďalej od skál ale v pravidelných kruhoch. Stúpania ďalej od skál sú veľmi úzke, strašne turbulentné a skoro sa nedajú ustrediť. No keď sme sa rozhodli letieť blízko skaly a spomenuli sme si na minuloročné lety s Jurem, vybrali sme sa aj my rovnakou cestou. Bez točenia sa popri masive dá letieť cez hranicu do Talianska. My sme zaleteli len asi 30km no dá sa aj ďalej. Potom späť po svahu s preskokom na druhý hrebeň, po ktorom sa dalo letieť ďalších 20 km s využitím termiky blízko svahu a rozumným preskokom sme sa dostali až do údolia, ktoré bolo z jednej strany uzavreté a stúpania tam v rovnom lete presahovali 6m/s. Takýmto letom sme preleteli približne 110km bez akéhokoľvek krúženia a preleteli sme to asi 2-3 krát. Pri takomto letaní kedy je nutná 100% koncentrácia je aj celkom problém vydržať vo vzduchu viac ako 4 hodiny. Sústredenosť vás vyčerpá natoľko, že sa zvyšuje chybovosť v riadení a rozhodovaní. Je nutný tréning a opakované lietanie v horskom prostredí. Rovnako sme to pozorovali aj na

sebe, pretože po pristáti sme boli všetci unavení a po večeri sme chodievali pomerne skoro spať.

Zaujímavým bolo aj stretnutie s europoslancom za Slovinsko Alojzom Peterlem. V nedeľu nám Jure oznámil, že Phoebus nebude pre nás k dispozícii pretože príde bývalý predseda vlády, mimochodom aj kandidát na prezidenta a inak politicky zainteresovaný človek. Na počudovanie to bol celkom príjemný pán, s ktorým sme sa porozprávali aj o letaní, ale napríklad aj o Slovensku a jeho návštevu u nás.

Skúsiť lietanie v Alpskom prostredí by mal každý plachtár. Nie, nie sú to Tatry, Tatry sú síce krásne, ale je to len zlomok oproti Julským Alpám v Bovci. Veľmi to pomôže plachtárom pri ich rozvoji, dodá im to skúsenosti, ktoré nikde inde nezískajú. Je to síce náročné a členité prostredie, ale keď to vyskúšate raz, budete sa tam vracat stále. My sme tam boli už 2x a verím tomu, že tam budeme chodiť každoročne! Už teraz sa tešíme na ďalšiu návštevu a lietanie v Bovci! Letu zdar!

Ing. Jozef Pavlinský

Dňa 19. septembra 2017 sa konala v obci Radatice pietna spomienka na ôsmych poľských letcov, príslušníkov 301. poľskej perute RAF, ktorí boli zostrelení nemeckým nočným stíhačom dňa 28.12.1944.

Od roku 2000 stojí pri Obecnom úrade v Radaticiach pamätník na túto tragickú udalosť. Zásahu na vybudovaní pamätníka majú p. František Onofrej, Jozef Bugoš - vtedajší starosta obce, Belo Nižník a členovia prešovskej pobočky SLZ. Objasneniu havárie britského lietadla Handley Page Halifax sa dlho venoval p. František Onofrej. Členovia prešovskej pobočky SLZ si každoročne pripomínajú túto udalosť v deň výročia, teda 28. decembra, položením venca a zapálením sviečok pri pamätníku.

Od roku 2014 sa s pomocou plk. Vladimíra Tarasoviča z MO SR začala organizovať

pietna spomienka už v polovici septembra s účasťou predstaviteľov obce Radatice a zástupcov veľvyslanectiev Poľska a Veľkej Británie, veliteľstva Generálneho štábu, veliteľstiev letectva, mechanizovanej divízie z Prešova, vrtuľníkového krídla z prešovskej leteckej základne, členov Slovenského leteckého zväzu a Klubu vojenských výsadkárov, školákov a obyvateľov obce.

Program tohtoročného stretnutia bol trochu pozmenený. Jednotlivé delegácie

Spomienka na poľských letcov

najprv položili vence k pamätníku v obci, potom zazneli hymny Slovenskej republiky, Poľska a Veľkej Británie. Starostka obce p. Mgr. Gabriela Viazanková privítala všetkých hostí. Napriek nízkej oblačnosti nad obcou preletel vrtuľník Mi-17 z prešovskej základne a lietadlo SD-4 Viper, ktoré pilotoval náš člen p. Ing. Gejza Markovič. Nasledovali príhovory zástupcov jednotlivých delegácií. Za Ministerstvo obrany prehovoril veliteľ letectva brig. gen. Ľubomír Svoboda, za Veľvyslanectvo Poľska p. Piotr Semerek, za Veľvyslanectvo Veľkej Británie plk. Michael Longstaff a za obec Radatice jej starostka p. Mgr. Gabriela Viazanková. Po modlitbe nasledovala minúta ticha. A nakoniec zaznela večierka v podaní člena Vojenskej hudby.

Po tejto oficiálnej časti sa určitý počet účastníkov presunul vojenskými autami na Hájnikovú lúku ku križu, ktorý stojí na mieste havárie asi 2 km za obcou.

Slovenský letecký zväz na tomto stretnutí zastupovali prezident plk. Ing. Jozef Takáč a tajomník Ing. Marián Themár, prešovský klub SLZ zastupovali Viliam Zbiňovský

a Vladimír Dajča. Za KVV sa akcie zúčastnil p. Ján Krakorník s niekoľkými členmi. Prvýkrát sa na pietnom akte zúčastnili aj naši družobní poľskí priatelia z „Krakowskeho klubu seniorov lotnictva“ na čele s ich prezidentom p. Leszkom Mankowskim.

Účastníkov stretnutia potom p. Mgr. Gabriela Viazanková pozvala na recepciu, ktorá

kowski sa vyjadril, že u nich doma sa podobné akcie vždy spolitizovali, ale táto naša sa im páčila ako čisto „letecká“.

Celý priebeh pietnej spomienky zaznamenali zástupcovia médií a STV. Bol urobený rozhovor s našim členom p. Františkom Onofrejom, ktorý v spravodajskom šote večer uverejnila STV v hlavných správach.

V Prešovských novinách vyšiel článok napísaný p. Františkom Onofrejom o udalosti z 28.12.1944

Po skončení pietneho stretnutia sme našich priateľov z Krakova pozvali na kávu v Prešove, kde sme si podrobne dohodli priebeh našej následnej návštevy v Krakove spojenej s prehliadkou tamjšieho leteckého múzea.

bola na vysokej úrovni čo ocenili všetci prítomní. Jednotlivé delegácie si vymenili medzi sebou upomienkové predmety a potom sa rozprúdila živá debata a nadviazovali sa nové priateľstvá. Prezident „Krakowskeho klubu seniorov lotnictva“ p. Leszek Man-

Odvzdali sme im knihu o Prešove a brožúru v poľskom jazyku o našom kraji. Poďakovali sme im za návštevu v Prešove a s prianím šťastnej cesty sme sa rozlúčili.

text: Vilo Zbiňovský